СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 269. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 16 листопада, 1934.

VOL. XLII. No. 269. Jersey City, N. J., Friday, November 16, 1934. THREE CENTS.

ВЖЕ КОЛО ЧОТИРИ МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ ВИПЛАТИВ У. Н. СОЮЗ СВОЇМ ЧЛЕНАМ ЯК ПОСМЕРТНІ ЗАПОМОГИ ТА ЗПРИВОДУ РІЖНИХ НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ.

ВЖЕ 40 РОКІВ БУДУЄ У. Н. СОЮЗ УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНУ СИЛУ В АМЕРИЦІ.

ВЖЕ 40 РОКІВ ДОПОМАГАЄ СЛОВОМ І ДІЛОМ ВИЗВОЛЬНИМ ЗМАГАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

А ЧИ ПОДУМАЛИ МИ ПРО ТЕ, ЩОБ СОЮЗ ДАЛІ ПРОДОВЖАВ ТУ РОБОТУ В НАСТУПНИХ 40 РОКАХ?

КОЛИ ПОДУМАЛИ, ПРИДБАЙМО КОЖНИЙ З НАС У ТОЙ ЮВИЛЕЙНИЙ РІК ХОЧ ОДНОГО НОВОГО ЧЛЕНА У. Н. СОЮЗОВИ, А В ПЕРШУ ЧЕРГУ ВПИШІМ ДО СОЮЗА СВОЇ ДІТИ, БО ТОДІ ПЕВНО ЖИТИМЕ ДАЛІ В АМЕРИЦІ УКРАЇНСЬКА ІДЕЯ І БУДЕ ПИШАТИСЬ УКРАЇНСЬКЕ ІМЯ.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА ВИРІШЕННЯ ВПЕРЕД ПИТАННЯ БЕЗРОБІТТЯ

ВАШИНҐТОН. — Минулої середи відкрито тут так звану краєву конференцію для економічного забезпечення. Відкрив її Гарі Л. Гопкинс, голова уряду відбудови краю, підчеркуючи потребу зібрання всіх сил для вирішення кількох важних суспільних питань, як: питання безробіття, питання забезпечення людей на старість, тощо.

Потім конференція вислухала в Білім Домі промови президента Рузвелта, котрий їй виразно заявив відложити набік усі інші суспільні питання, а думати тільки про розвязку питання безробіття. Питання це, на думку президента, має бути розвязане так, щоб не черпати гроша з федерального скарбу та не зменшувати, а збільшати роботи. Президент остерігав теж конференцію перед гонитвою за фантастичними утопіями.

Учасники конференції всі йменовані президентом. Є це провідники в ріжних ділянках громадської діяльности. Разом їх зібралося коло 200. Мають вони значіння дорадчого голосу для федерального уряду.

Нюйорський мейор Ла Ґвардія, що теж є учасником конференції, виголосив на ній промову, в котрій закликав федеральний уряд отворити свої каси для закінчення безробіття та для будови домів для бездомного населення.

Зараз по своїй промові до конференції президент Рузвелт виїхав на три дні до Ворм Спринґз, Джорджія, на оглядини долини ріки Тенесі та ріжних цікавих місцевостей.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ОБСЛУГИ ВЕЛИКИХ ДОМІВ.

НЮ ЙОРК. — Міжнародня Юнія Будівляної Обслуги збирається починати страйк робітників, що служать на елевейторах (ліфтах) у хмародерах і великих апартаментових домах, бо її переговори з власниками домів ні до чого не довели.

Обі сторони повідомили мейора міста про зірвання переговорів; кожда сторона притому складає вину за зірвання на другу.

ЩЕ ОДИН ТАЙФУН НАВІСТИВ ФИЛИПИНИ.

МАНІЛА. — Вже третій тайфун цього місяця навістив Филипинські острови. Від третього найбільше потерпіла столиця. Він ушкодив сильно рільничі плоди на полях, доми в місті й околиці та кораблі, що стояли на якорі в порті.

МУЗИЧНИЙ ВЕЧІР ТОВАРИСТВА ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ.

НЮ ЙОРК. — Товариство Приятелів Української Музики почало в середу, 14-го листопада, другий сезон своєї діяльности гарним концертом, улаштованим у салі „Студіо Клоб" у Ню Йорку.

Вечір відкрив гр. Роман Придаткевич короткою заявою. Потім смичкове тріо, зложене з нього, з А. Гусмана, що грав на віолі, та Л. Корошанського, що грав на челі, відіграло „Тріо Ц мінор" Т. Якименка. Д-р А. Д. Марґолін, бувший представник У. Н. Р. у Лондоні, а нині лектор у Нюйорськім університеті, дав короткий відчит про українську народню музику. Підчеркуючи великі скарби народньої творчости українського народу, бесідник зазначив, що для оброблення цієї народньої музики треба вправлених композиторів, а це можливе тільки в самостійній національній державі. Поки це станеться, вища музична творчість мусить бути слаба, а з народньої творчости позичають собі чужі творці, часто навіть не даючи за це признання українському народови.

Панна Меріон Енґел відограла потім на фортепяні довгу композицію визначного сучасного українського композитора, В. Барвінського, „Любов", а потім смичковий квартет, зложений з членів згаданого трія з додатком Дж. Дель-Орефіче на другій скрипці, відограв вязанку народніх пісень в укладі відомого київського музика О. Дашевського.

Вечір закінчив короткими словами гр. Роман Придаткевич. На концерт зібралося, як на того роду музичний вечір, досить поважне число публики.

ЗЕМЛЯ ПЕРЕХОДИТЬ ЧЕРЕЗ ГРАД МИГУНЦІВ.

ВАШИНҐТОН. — У четвер рано земля ввійшла в полосу так званих Леонідових Метеорів, роя незвичайно ясних мигунців, що будуть падати аж до неділі рано.

Ці мигунці, кажуть учені астрономи, це відломки невідомих комет.

УРЯД ЗАКИДАЄ МЕЛОНАМ ПОДАТКОВИЙ ОБМАН.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд домагається від так званих мелонівських інтересів, себто родини великих багачів з околиці Питсбурґа, з котрої один був секретарем скарбу в кабінеті президента Ґувера, заплати залягаючого податку в сумі 218,000 долярів, котрої ці інтереси не заплатили в 1930 році, предложивши, мовляв, фальшивий податковий звіт.

ІРЧАН ЗАСУДЖЕНИЙ НА 10 ЛІТ ТЮРМИ.

Вініпезький „Український Голос" дістав з приватних джерел відомість про засуд на совєтській Україні большевицького письменника Ірчана та депортованого з Канади Сембая. Отже Ірчана засуджено на 10 літ, а Сембая на три роки тюрми.

Як бачимо, большевицький суд є багато щедріший ніж буржуазний канадійський. В Канаді комуністичні провідники були засуджені за приналежність до незаконної орґанізації тільки на 5 літ і потім половину кари їм даровано, а большевицький суд відразу десять літ дає большевикови, котрий ніякого закона не переступив.

У ВІННІПЕҐУ ПРОПАЛО 36 ОСІБ.

Від початку цього року до 27 вересня вінніпезьку поліцію повідомлено, що пропало безслідно 357 осіб. До цього часу 321 особи вдалося віднайти десь в іншому місці живих або мертвих, а багато з пропавших самі поверталися до дому. Покищо не вдалося відшукати тільки 36 пропавших осіб. Найбільше між пропавшими є молодих дівчат. Поліція дивується, що з ними сталося. Дуже можливо, що деякі з них утекли зі своїми любовниками, яких не бажала собі рідня.

РОЗВОДИ У ФРАНЦІЇ.

В цьому році минає 50 літ від ухвалення у Франції закону, яким дозволяється розводи. Відколи цей закон увійшов в життя, число розводів росте з року на рік. В 1885 р. було розводів 4,123, а в році 1931 було їх 28,505. На домагання мужа переведено в 1931 р. — 12,776 розводів, а на домагання жінки — 15,729. На основі статистики протягом 50-ліття переведено у Франції 722,866 розводів (в цьому деяка скількість припадає на чужинців, що мешкають у Франції, звичайно — невелика скількість).

АРЕШТУВАЛИ ВУГЛЕВОГО БАРОНА.

На приказ прокуратора у Варшаві в готелі „Польонія" арештували вуглевого барона Нелькена, бо у звязку з аферою Потоцького викрили його надужиття на суму 10 міліонів злотих.

ГОРЕ КОМСОМОЛЬЦЯ МЕЛЕШКА.

Комсомолець Мелешко на стації Савелево, Північної залізниці, вважає себе „чоловіком без означеної професії". Він жаліється, що робота в комсомолі „перешкодила йому вийти в люди". „Я працюю в комсомольській роботі — каже Мелешко — коло чотири роки. За той час був я секретарем ячейки ВЛКСМ професійно-технічної школи (8 місяців), секретарем комсомольського колективу шкіряно - обувної кооперативи „Промкооператор" (1 рік), секретарем колхозної ячейки (9 місяців), секретарем промислової ячейки (7 місяців), а тепер 8 місяців я є управителем комсомольської орґанізації стації Савелово. Ввесь час районовий комітет посилає мене на ріжні участки роботи, перекидаючи з орґанізації до орґанізації. При такій системі не знаєш, чим будеш завтра, тож чи варта сьогодні розумітися на техніці промислу?".

ЦИГАНИ ШУКАЮТЬ СВОЄЇ БАТЬКІВЩИНИ.

Головна унія Циганів у Румунії дала почин до глядання давньої циганської батьківщини. Унія одержала на те гроші від циганської орґанізації в Америці і висилає в найближчому часі міжнародню комісію Циганів у долину Ґанґесу та Інду. Як повідомляє букарештенський щоденник „Дімініяца", у виправі возьмуть участь представники циганської орґанізації в Лондоні, товариства Циганів з Америки, циганський воєвода з Румунії й представник Циганів з Польщі.

Виправа має перевести студії в архівах буддійських і браманських святинь. Там надіється знайти інформації про походження, звичаї й минувшину давніх Номадів, які в часі монгольських нападів Тамерляна виемігрували з північної Індії і на основі найновіших дослідів стали предками теперішніх Циганів. Експедиція звідає тех околиці Малябару, якого мешканці говорять мовою, подібною до циганської. Можливо, що півострів Малябар є правітчиною циганського племени.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА В ЧЕСТЬ ГЕРОЯ СТ. СТЕЦЮКА.

В неділю, 30. вересня, відбулося на цвинтарі Всіх Святих у Вінніпеґу посвячення памятни Вінніпеґу в честь Степана Стецюка. На памятнику вирізьблений такий напис: „Цей памятник поставили громадяни у Вінніпеґу в честь Степана Стецюка, що віддав своє життя, ратуючи життя 12 осіб з горіючого будинку у Вінніпеґу 20. листопада 1933 р. Він віддав своє життя, щоб інші жили. 1909—1933".

Памятник посвятив о. Мирон Кривуцький. На святі промовляли премієр Брекен, мейор Веб, Н. Залозецький, К. Андрусишин і о. Мирон Кривуцький. Ґубернатора Манітоби заступав майор М. В. Торнер. Присутні на святі були на запрошення щоденника „Трибюн" архиеп. О. Стрінґер, Мітрат С. В. Савчук і рабін Соломон Френк. З визначних громадян Вінніпеґу були також В. Л. Мек Тевиш, В. Мек Корді, посол Н. Бачинський, п. В. Свистун і п. П. Г. Войценко.

Хор співав під управою п. Тараса Губіцького. У хорі брали участь коло 150 співаків. Всіх учасників свята було понад тисячу й двісті. Були представники всяких народностей. Опісля мейор Веб святочно відкрив бронзову плиту з відповідним написом у міськім ратуші.

ЗАСТРІЛИЛА ДВОЄ СВОЇХ ДІТЕЙ.

В місцевости Нюбері, в Новій Скошії, Е. Стравс Бізел застрілила 26. вересня свойого 17-літнього сина й 12-літню дочку. Також вистрілила вона в свойого 15-літнього сина Емануїла, але тільки поранила його в рамя й руку, бо йому вдалося втекти. Опісля вона запалила хату. Коли прибігли сусіди, хата вже горіла. Їм удалося видістати з хати обидва трупи. Поліція думає, що й сама убивниця згоріла в хаті, але її тіла не знайдено серед згарищ хати. Тому два роки вона застрілила свойого чоловіка, але суд був увільнив її від вини, оправдуючи її, що вбивство сталося в ціли самооборони. Своїх дітей Бізел застрілила в приступі божевільної лютости.

НА ЗАКАРПАТТІ ЖОВТО-БЛАКИТНИЙ ПРАПОР НЕ ДО ВПОДОБИ

УЖГОРОД (Закарпаття). — На Закарпаттю, як і в цілій Чехословаччині, святковано 16-ту річницю існування ЧСР. Краєвий інспектор Вондрачек, заряджуючи святкування по школах, заборонив вивішувати краєвий жовто-блакитний прапор побіч державного. А треба зазначити, що краєвий уряд Закарпаття ще 1931 р. видав розпорядок про вживання краєвого прапора, себто приписав, що краєвий прапор належить вивішувати рядом з державним. Ще в 1920 р. шкільні уряди заслали школам краєві прапори до вживання. Та це все не перешкаджає, щоб такий чеський гурра-патріот, як от Вондрачек, не важився стоптати навіть чеський закон, коли йде про нанесення кривди автохтонному українському населенню.

ЩЕ РАЗ СУДЯТЬ.

ЛЬВІВ. — У львівській тюрмі відсиджує кару 10-літньої вязниці студент Степан Ни́ч, засуджений за намаганий замах на комісара Цесєльчука. Засудженого відвідала недавно його мати, а сторож, Гиполіт Вітковський, провокував Нича до цеї міри, що той кинувся на нього і копав його, кидаючи, як каже польська преса, „обидливі слова в сторону уряду і польської держави". Чистої правди годі довідатись, бо до Нича нікого з наших не допускають. Польські ґазети взивають суд, щоб він „присмирив розюшеного героя ОУН". Нич станув перед судом без оборонця. Але покищо розправу відложено.

БОРОТЬБА З СИФІЛІСОМ НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

КОЛОМИЯ (Галичина). — Тут відбувся Окружний Лікарський Зїзд, скликаний заходами „Українського Лікарського Товариства". На тім зїзді виголошено реферати і принято резолюції в справі боротьби з сифілісом на Гуцульщині. Стверджено, що сифіліс, не зважаючи на протисифілістичні станиці та інші засоби поборювання цієї страшної недуги, далі поширюється. Зїзд домагався, щоб появилась урядова вимога до хорих на сифіліс, предкладати перед женячкою свідоцтва лікарських оглядин.

ЗАЖУРЕНІ ПОЛЬСЬКИМИ БОНДАМИ.

ВАРШАВА (Польща). — Урядові кола стурбовані тим, що на нюйорській біржі зачали несподівано спадати польські бонди. Одні кажуть, що це є випливом недовіря до польської держави, а інші, що це сталося тому, що розійшлася чутка, що Польща залишає золоту стопу. Уряд твердить, що польська валюта добра та що Польща далі держатиметься золотої валюти. Покищо ця заява багато не помогла, бо польські бонди далі падають.

КУДИ ДІВАЮТЬСЯ ГРОШІ АМЕРИКАНСЬКИХ МІЛІОНЕРІВ.

ПАРИЖ. — Бувша Барбара Готтон, що дістала в спадку десятки міліонів по Вулворті й вийшла молоденькою дівчиною замуж за князя Алексія Мдівані, влаштувала в Парижі зприводу 22-літніх своїх уродин забаву, що коштувала біля $25,000.

І В ЧОРНОБРИВИХ Є „ГЕРОЙСЬКІ ПОЧУВАННЯ".

БЕРЛІН. — Відколи Гітлер дістався до влади і зачато „чистити" німецьку расу, всі німецькі дівчата забажали стати типовими Німками і з вигляду, себто намагалися нагадувати собою „русяву Ґретхен". Та тепер націвські проводирі зачали проти цього кампанію, щоб нею відвернути жіноцтво від поверховности в розумінню націвства. Між іншим кажеться у тій протиакції, що „і в чорнобривих можна знайти геройські серця".

КАНАДА ВИБИВАЄТЬСЯ.

ЛОНДОН. — Британський високий комісар для Канади заявив, що Канада веде перед між усіми державами світа в змаганню до економічної відбудови і ліквідації депресії.

КАЖУТЬ, ЩО ЛІТВІНОВ УСТУПИТЬ.

БЕРЛІН. — Чимраз частіше поширюються відомости, що в короткому часі уступить зі свого уряду Макс Літвінов, совєтський комісар справ закордонних. Кажуть, що станеться це тому, що нібито він запхав Совєти до Ліґи Націй, що одначе не тішиться популярністю серед населення. Кажуть далі, що підчас останньої гостини, яку влаштував Калінін, Літвінов не сидів при столі разом зі Сталіном і іншими високими урядовцями, а їв при бічнім столі з жінкою.

ДОБАЧУЮТЬ ФРАНЦУСЬКУ ПРОВОКАЦІЮ.

САРБРІКЕН (Сарщина). — Німецький Фронт, орґанізація, яка стоїть за те, щоб територія Сари вернулася до Німеччини, твердить, що це Франція нарочно пускає в світ вісти, що Німеччина хоче окупувати цю територію ще перед плебісцитом, або на випадок, якби плебісцит не випав на її користь. Саме Франція піддержує в Сарщині сепаратистів і їх узброює, щоб від них вийшов спротив проти прилучення сарської землі до Німеччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily. except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.0
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.7
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.0
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число в пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.0
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.2
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.0
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союза BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346. JERSEY CITY, N. J.

НОВА ХВИЛЯ СТРАЙКІВ

По краю знов пішла нова хвиля робітничих страйків.

Захопила вона при тому зовсім несподівані ділянки промислу й торговлі. В Ню Йорку збирається страйкувати обслуга великих апартаментових домів та хмародерів, що донедавна вважалася зовсім недіткненою бактеріями юніонізму.

Недавно тому в Клівленді та по інших містах Америки почали організуватися крамничні обслугувачі великих, „ланцюхових" крамниць, передовсім відомої „Ґрейт Атлентик енд Пасифик Ті Ко., котрі теж донедавна вважалися відпорними на заразки юніонізму, які теж спали донедавна, снючи гарні сни дрібної буржуазії, якто вони станутъ незадовго самі дрібними купчиками на власну руку.

Колиж діються такі несподівані річи, то до цього мусить бути якась причина. Причини треба шукати в тих політичних подіях, що скоїлися в краю останніми тижнями.

Передовсім президент Рузвелт закликав робітників і підприємців замиритися на якийсь час. Робітники готові були на перемиря, бо всяка війна відбивається тяжко на їх добробуті, але вони скоро побачили, що таке перемиря відбувається теж їх коштом.

Уряд дав робітникам пізнати, не виразно, але своїм неробством, що він хоче якнайскорше забути за постанову 7А закона про відбудову краю. Суди не збираються цієї постанови виконувати. Робітники можуть вносити собі до судів позви, скільки хочуть, але суди не збираються їх вирішувати.

Уряд устами свого президента заявляє на конференції дорадників у справах так званого економічного забезпечення, що він зовсім не думає вирішувати інших питань, крім питання добути роботи для безробітних. Отже справу умов праці свідомо усунено на дальший плян.

Коли тепер панна Перкинс, секретарка праці в кабінеті президента Рузвелта, закликає робітників не говорити гарних фраз, але робити, то чи можна дивуватися, що робітники беруться тепер силою своєї організації показати, чого вони хочуть у фабриці?

КОРПОРАТИВІЗМ.

—o—

VII.

Проблема соціяльної справедливости.

В останній своїй промові до мілянських робітників, 8 жовтня 1934 року, Мусоліні дуже виразно поставив проблему соціяльної справедливости, яка полягає в тому, що суспільний орґанізм не може допустити, щоб частина населення жила в розкошах, коли друга частина гине з голоду. При такому стані річей суспільний чи національний орґанізм не може правильно функціонувати, бо, подібно до того, як у живому орґанізмі непомірний розріст якоїсь одної ґрупи клітин на кошт інших ґруп приводить до смертельної хвороби (рака), від якої можна вратуватися своечасною операцією, так і непомірний зріст якоїсь одної суспільної ґрупи на кошт інших приводить до не менше небезпечної соціяльної хвороби, від якої можна вратуватися хіба тільки шляхом революції — чи то згори, чи то здолу.

Проблєму соціяльної справедливости ставили свого часу всякої масти соціялісти; вона служила у них доброю принадою для всякого роду ідеалістів, головно з інтеліґенції. Та проте вони ставили її не у відповідну площину клясової ненависти та заздрости. Тому, прийшовши до влади, як от большевики в Росії, вони замісць направити давніший несправедливий поділ прав і обовязків між ріжними верствами населення, почали впрост винищувати ті верстви населення, які знаходилися в порівнюючи кращому становищі. Зовнішнім виявом цього „кращого становища" були для чоловіків: краватки та ковнірці, а для жінок: капелюшки. Хто носив краватку чи капелюшок, — ризикував що хвилини згинути як „підлий буржуй". Скільки таких „буржуїв" згинуло в отій російській революції, про це мабуть ніхто ніколи в точности не довідається! Але фактом є, що простори советської імперії спорожніли від інтеліґенції, від тих робітників розуму, без котрих ні одна нація не може розвиватись. І саме тому всі оті велитенські пятирічні і десятирічні пляни, що їх виробляють большевицькі комісарі для піднесення рівня промислового й економічного життя Советів, закінчуються такими траґічними й ганебними невдачами; бо, не вважаючи на незмірні природні багатства і величезну силу дарової праці, що її постачає підбите й упокорене населення, не вистачає для їх переведення отої кляси інтеліґентних людей, що допомоглиб своїм розумом, знанням і творчою ініціятивою.

Цими днями мені довелося розмовляти з одним італійським професором, який щойно повернувся з Москви, де він знайомився зі станом лікарства. Лікарська справа — казав він — знаходиться в жахливому стані. Старих лікарів понищено або вони повтікали. Решта, що залишилася, є краплею в морі. Молоді лікарі, яких виховують з робітників, не мають відповідної підготовки, не мають спадкової інтеліґенції, і, за винятком одиниць, можуть бути — в найкращому випадку!—тільки добрими реміснинами, але ніколи творчими силами. І самі большевики це розуміють, тож намагаються направити справу, запрошуючи інтеліґенцію з... буржуазних европейських країн. Тому професорови було сказано, що для самої орґанізації антитуберкульозної боротьби большевики потребують тепер тридцять тисяч лікарів чужинців. І це розуміють не тільки большевицькі провідники, але й робітники, які кажуть: „Хібаж варто було нищити своїх панів, щоби закликати до себе чужих?!"

Так, для всіх уже ясно, що большевики проблєми соціяльної справедливости не тільки не вирішили, але навпаки, значно її поглибили, бо не тільки не поліпшили становища тих, що були соціяльно пригнобленими, але ще й погіршили становище всіх без винятку верств населення, а деякі цілковито знищили, чим також причинилися до погіршення долі всіх інших. Бо в суспільному орґанізмі, повторяємо, всі частини тісно залежать одна від одної і взаємно співпрацюють; колиж співпраця кінчається, починається розклад і смерть.

Італійський фашизм зі свого боку поставив теж проблєму соціяльної справедливости, але цілком в іншій ніж большевики (і марксисти взагалі) площині. Він визнав, що без капіталу не може бути роботи, а без роботи — капіталу. Але в протилежність давнішому лібералізмови він визнав також, що і капітал і робота в однаковій мірі мусять служити не тільки приватнім інтересам, але й інтересам суспільним, національним. Вони мусять служити і приватним інтересам, бо середня, пересічна людина, що складає величезну більшість людськости, не є ані святою, ані героїчною і, коли працює, чи то головою, чи то руками, хоче знаходити в тому свій власний особистий інтерес. З другогож боку, держава має дбати про те, щоб цей приватний інтерес ніколи не йшов на шкоду цілої нації.

І тут треба відмітити відношення італійського фашизму до машини. Проблєма машини в сучасній цивілізації є одною з цікавіших і болючіших проблєм, і над нею варто буде спинитись окремо. Тут же зазначу лише, що в ліберальному індивідуалістичному світі машина є одним з найбільших бичів людства, одним з найгірших знарядів соціяльної несправедливости, бо дозволяє окремому підприємцеви зреалізувати нараз тисячні відсотки із вкладеного капіталу, без найменшої полекші для робітника; а то — найчастіше — і з великою для нього шкодою, бо нова машина звільняє велику скількість робітничих рук і тим витворює безробіття, що в свою чергу провадить до зниження оплати праці. Корпоративізм ставить межі використовуванню машини; він не дозволяє підприємцеви використовувати її на свою виключну користь. Сучасну крізу, що треває вже стільки років, породило головно оте безконтрольне використовування машини на виключну користь промисловців. Мусоліні в своїй промові до мілянських робітників виразно вказав на машину як на знаряддя соціяльної несправедливости: „Я вам кажу, що сучасна наука зуміла помножити можливости збогатіння; але тепер, під контролею і за волею держави, вона повинна розвязати іншу проблєму: проблєму розподілу багатства так, щоб не було того анормального, парадоксального і жорстокого явища, яким є нужда серед розкошів". Говорячи до чисельного й мужнього населення Бари, казав він таке: „Я сказав, що ціллю (фашистівського) режиму на полі економіки є зреалізування найвищої соціяльної справедливости для цілого італійського народу. Це моє врочисте зобовязання я підтверджую отсе знову перед вами: воно буде цілковито виконане. Але що значить ця вища саціяльна справедливість? Вона значить: забезпечена праця, відповідна платня, пристойне житло; значить: можливість постійно розвиватись і вдосконалюватись. Але це ще не все: вона значить також, що робітники повинні все інтимніше входити в процеси продукції і все ближче з ними знайомитися та брати участь у їх необхідній дисципліні".

Гасло співучасти робітників у „процесах промисловости" є досить старе, і свого часу московські большевики пристосували його на свій лад до російської промисловости і тим її цілковито зруйнували, бо робітники не були ще підготовлені до позитивної творчої ролі в промисловості і могли бути в ній лише пасивним або руйнуючим елементом. В італійському корпоративизмі це гасло співучасти робітників у процесах промисловости набирає цілком іншого вигляду, бо ця співучасть виявляється в синдикатах і корпораціях, де робітники звикають до почуття відповідальности і мають можливість охороняти свої інтереси в залежності від стану відповідальної промисловости в країні й у світі.

В синдикатах, як пише „Іль Ляворо Фашиста", робітникам належиться натуральна їм історична революційна інціятива, яка веде корпоративний лад до його льоґічного й конечного розвитку, до все більшої соціяльної справедливости. Промисловці натурально вживали і вживають усіх сил, щоби стримати, ба навіть спаралізувати цю революційну ініціятиву робітництва. Представники держави, яка втілює в собі вищі інтереси нації, природньо мають сприяти революційній ініціятиві робітників, тримаючи її ввесь час в рамцях законности й повільного орґанічного зросту сил і можливостей. Сучасний корпоративний лад, який ми бачимо в Італії, не є якоюсь закостенілою системою, але є динамічним рухом, що прямує все далі до вище наміченої мети: розділу багатства в інтересах соціяльної справедливости, та не зі зниженням загального рівня добробуту, як то ми бачимо в советській імперії, але навпаки, з постійним його піднесенням.

Евген Онацький,
Рим.

М. Костишин.

ТАК З НЕДОЛЕЮ ЖИВЕТЬСЯ

Тяжко-важко жити в світі,
Він стає тюрмою;
Куди підеш, де поступиш,
Недоля з тобою.

Побраталась тай жартує,
Як сама лиш хоче:
Скаженіє як гадюка,
У серці лоскоче.

Насичуєсь тяжким горем,
Журбою радіє,
Упивається сльозами,
Як нужда шаліє.

Над неволею регочесь,
Над зойком гуляє;
Як лютує голод, холод,
Пощади не має.

Тяжко-важко на тім світі
З недолею жити:
Не дасть себе обманути,
Щоб занапастити.

Ні вблагати, ні прогнати,
Ані проміняти;
Мабуть з тою недолею
Прийдеться сконати.

Суддя: Отже ви, обвинувачені, рішучо заперечуєте, начеб ви вдарили в лице обвинувачуючого вас Кирика?

Обвинувачений: Так, пане суддя.

Обвинувачуючий: Він бреше, пане суддя!

Обвинувачений: Мовчи, а ні, то ще раз дістанеш!

В. Ф.

МУДРЕ ЗАВІЩАННЯ.

(1)

— Як тебе зачинає опановувати скаженина, то йди рубати дрова — звик був казати старий Нагірняк Василь.

Се не була його рада тільки для інших. Він сам уже йшов за сею своєю радою. Він вмів перечитися, вмів лаяти, виганьбити. Деколи й вдарив, як хто його розсердив Та бувало се тільки тоді, коли лють його не дуже була велика. Колиж його хто розлютив так, що небезпечно було лізти йому в очі, то він сам вступався, щоби не прийшло до якого гріха. Хапав за сокиру, що лежала в сінях за двермн, тай ішов до шопи, де зачинав рубати дрова, щоби був запас для пекарні.

— Ліпше випустити свою лють на колоду, як мучити нею іншого і самого себе, досипуючи до гіркої жовчі ще й свою власну злість!

— Так старий Нагірняк все казав, коли який сусід спитав його, чому він таку погану роботу робить сам, хоч має крепкого парубка.

Одної днини старий троха справді не сказився, коли його син Макар сказав йому, що хоче женитися. Не так вість, що син хоче женитися, розсердила старого, як те, з ким. Витріщив на сина очи і став йому призиратися, чи не пяний він. Ні, не пяний. Як не пяний, то вдурів! Мабуть, розігнавшися, тарахнув чолом в стіну і йому в голові щось збовталося.

— Кого? — спитав. — Катруську, доньку стельмаха? Молодий Нагірняк... Катруська!... То дуже несмачний жарт. Я тобі скажу, що батькови таких жартів не пускай під ніс!... Що то нині дітиська не позволяють собі!

— Я, тату, не жартую...

— То се не жарт?

Аж тепер старого добре затрівожило се, що вчув від сина.

— То се не жарт? Чи ти, хлопче, згубив одну клепку? Ти хіба цілком вдурів. Я про неї й чути не хочу. Не тому, що вона гола як свята турецька. Не хочеш богачки, то бери бідну. Не бороню. Я також не питав, які там богацтва, коли брав твою маму. Та яка то була дівчина! Гарна, добра, чесна. Сам знаєш, як тебе доглядала... А Катруська?... Ти гіршої не міг би знайти, хоч би світ цілий обійшов зі свічкою... Така вона! Кожда дитина знає, ящо вона волочиться сама по всіх музиках в селі і поза селом. Аж до міста забігає... Ні, з сего нічого не буде. Ще ніодин Нагірняк не був ослом, і Макар не мусить бути перший...

Така була перша розмова. Молодий Нагірняк не мав нагоди сказати щось більше, бо старий, сміючися, неначе би справді вчув якийсь жарт, відійшов. Ще лиш вийшовши, крізь вікно з надвору сказав синови, щоби вперед виспався добре і аж потому прийшов до нього на розмову.

Аж другої днини не було жарту. Старий неначе своїм вухам не вірив. Василь не давав вибити собі з голови дурійки. Гадав, що стіл розлетиться на тріски, або рука батька розскочиться, так старий вдарив пястуком.

— Баба потрібна в господарстві, — скаав батько, — та господиня, не така вітрогонка, що з парубками і з всякими махабундами вганяє по музиках, коли за той час дома все обертається горі дном. Ти мені про сю Катруську ні слова більше!

Та Макар мусів сказати ще пару слів. Мусів бодай повторити батькови се, що йому Катруська вчора сказала на вухо. Несміло, засоромлений, Макар повторив.

— Моя честь наказує мені — додав, — щоби я з нею оженився... і то зараз.

Коли старий вчув се, підвівся і сказав:

— Роби, що хочеш. І лайдаком не був ще жаден з Нагірняків.

По сих словах старий вийшов. Взяв сокиру і пішов до шопи рубати дрова. Аж коли вся його скаженина увійшла в поліна і він вже не боявся, що виллється на сина, вернувся до хати, покликав до себе сина і спитав:

— Що ти зробив би, як би я тебе за ту Катруську видідичив?

— Я таки з нею оженивсь би.

— Чи вона тебе схотіла би тоді, як би знала, що мій маєток не перейде на тебе? Чи вона схотіла би піти з тобою в найми?

— Саме того боюся, що тоді... її батько не дав би дівчини за мене. Я її не покину, хоч би ви вireклися мене.

— Я тебе не відречуся. Буде мене боліти, що маю дурного сина і що він сам заклав петлю на свою шию. Та син усе сином. І не видідичу тебе. Лиш зроблю так, що ти будеш мій маєток уживати до своєї смерти. Як будеш мати діти, то маєток по твоїй смерти, або як буде твоя воля, то й раньше, перейде на твої діти. Як ти вмреш бездітний, то мій маєток, тобою лиш уживаний, піде на шпиталь. Катруська не буде про се нічого знати. Коли я передам тобі господарство, вона буде гадати, що я переписав на тебе хату і ввесь ґрунт. Ось маєш віз і перевіз. Прийму Катруську до хати, як ти згодишся на се, що тепер вчув від мене.

— Або таке можна зробити, ще й так, щоби вона про се не довідалася? — спитав син.

— Гадаю, що можна. Зробить се хтось мудріший як ми оба, бо цісарсько-королівський нотар.

Син згодився на поставлені батьком умови. В прирівнанню до того, що йому грозило, були се дуже догідні умови. Йому самому маєток хіба не був потрібний на час довший, як до смерти. Як будуть діти, то батьківський маєток перейде на повну власність внуків. Катруська вже запевнила, що його батько не буде без внука, чи внучки. Щоби по смерти мужа й Катруська щось дістала про це буде можна подбати. Чейже маєток буде збільшатися. Сей прибуток був би незалежний від батька і пішов би на Катруську. Ще й те не було виключене, що згодом батько полюбить Катруську і змінить свою останню волю.

Макар оженився з Катруською. Вона, тепер вже Катерина Нагірнякова, стала господинею, бо батько передав синови ціле господарство. Показалося, що Катерина збрехала; одурила Макара. Минув один рік, минув другий, третій і ще більше... Старий Нагірняк внуків не дістав. Не дістав, бо Катерина, ще дівкою мала якусь таку хоробу, по якій годі мати дитину.

Невесело стало в хаті Нагірняків. І ладу не було. Найліпші наймички не хотіли терпіти химер і поведення гордої господині. Одна по одній вивтікали. Гнат був добрий парубок, поки не прийшла Катерина. Тепер Гнат нагадав собі ті часи, коли ще був парубком у сусіда Катрусиного батька. В його очах Катерина іще була давною Катруською І вона не забула його. Макар того Гната прогнав, за що Катерина не була йому вдячна.

(Дальше буде).

Священик збирав у селі датки на цвинтарний мур. Прийшов до богача. Богач не хотів дати нічого та сказав:

— Навіщо на цвинтарі муру? Хто вже помер, не може вже звідтам утекти, а хто жие, не хоче там іти.

ЗА ОДНУ ЛІТЕРАТУРНУ МОВУ

(7)

Співучість української мови.

Може вам коли доводилося йти вулицею, маючи перед собой групу Італійців, віддалену від вас яких три-чотири кроки. Коли ті Італійці з собою говорять, то вам усе здається, що вони говорять по українськи, але ви не можете їх зрозуміти, бо вони від вас трошки задалеко.

Що це таке? Чому воно вам так здається?

Це тому, що італійська й українська мова дуже до себе наближені своєю співучістю.

Учені мовознавці вирішили, що першою мовою на світі щодо співучости є мова італійська, а другою — українська.

А що воно таке: співучість мови? Співучість мови це така її прикмета, що коли нею хто говорить, то слова плинуть гладко й звучно, наче у співі. Тут на першім місці стоїть італійська мова тому, що майже всі її слова кінчаться на голосівку (і, и, о, а, е, у), і взагалі зложені так, що легко вимовлятися. Подібно мається річ і з мовою українською. Це ми зрозуміємо найліпше тоді, коли деякі українські слова порівняємо, наприклад, зі словами польськими. Що лекше вимовити Англійцеви: chrząszcz, чи хрущ? trzcina, чи тростина? brzmi, чи бренить? drży, чи дрижить? trwoga, чи тревога?

Коли таких тяжкомовних слів накопичиться в реченню кілька, то тоді вимовити це речення чужинцеви — річ нелегка, бо можна — як то кажуть — зуби собі поломити...

До співучости української мови причиняється у великій мірі її милозвучність, обосновану відповідними законами. Але про це поговоримо іншим разом.

Помилки в „Українських Вістях".

У канадійськім тижневику „Українські Вісти" (з 26. вересня 1934) знаходимо ось-такі помилки щодо української мови:

Зродилася у большевицького уряду (зродилась у большевицького уряду); не повірить в миролюбиві запевнення (не повірить у миролюбні запевнення); гваранти́й (гарантій); голосовання (голосування); переслідувань в Росії (переслідувань у Росії); позбавив людину його религії (позбавив людину її релігії); 75 процент (75 процентів); мають в плянї (мають у пляні); доходять до заключень (доходять до висновків, бо заключення має інакше значення: заключення мира); обрабували (ограбили); уоруженї (узброєні); проти польської пропозиції заявилася Англія, Франція, Австралія й Канада (треба: проти... заявились Англія, Франція й т. д.); европейськ. національні меншини не можна прирівнювати в ніякій мірі до відносин в заморських країнах (европейських національних меншин не можна прирівнувати в ніякій мірі до відносин у заморських країнах); статут в справі (статут у справі); акула проковтнув (акула проковтнула — „акула" слово московське, по нашому: пажор-людоїд); югославський, а зараз нижче — югославянський; треба: югославський, бо край називається Югославія, а не Югославянія); 17 степенів (17 ступнів); по двох і пів роках (по двох і пів році; ліпше: по півтретя році); морд (такого слова в нашій літературній мові нема, хоч є слово „мордувати"; треба: убивство, душогубство); оскаржила (обвинуватила); довела (доказала); лист за грішми (лист по гроші); Гавптман мав бути тим (кажуть, що Гавптман був тим); поліція шукає за іншими спільниками (шукає інших спільників); західну (західню); крадуть фармерам дріб (злодії крадуть соби, а не фармерам; треба: крадуть у фармерів); розкопки (розкопи); замикають школи ізза браку учнів (замикають школи з браку учнів, або з недостачі учнів); прізвища (назвища); цей розпорядок цілком зрозумілий, зокрема взяти (треба: узяти) на уваги трудноці, н. пр. при стяганні податку, або при війську, де є по кількасот Турків з однаковим імям (цей розпо-

Наші діти.

— Татусю, чи ангел має вуса?

— Ні, синку.

— А пан директор, що приходить до нас має вуса, а мамуся говорять до нього „мій ангелику".

З любови.

— Посаг одержить моя дочка щойно по моїй смерти.

— Хай буде й так! В такому разі оженюся з нею наразі з любови...

Не всі.

Жінка: Чи всі мужчини такі дурні, як ти?

Муж: Сумніваюся, бо ще багато є кавалерів!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Справа будови Дому У. Н. Союза.

Справа будови Дому У. Н. Союза в Дітройті, про що були вже поміщені дописи в „Свободі" попередніше, пішла за останніх кілька місяців у позитивним напрямі.

Справа настільки увінчалася конкретними результатами, що відділи У. Н. Союза (75, 175 і 292) скликали спільні наради, на яких вибрано спільний комітет будови дому, який приняв назву: „Центральний Комітет Трох Відділів У. Н. Союза Для Будови Союзового Дому в Дітройті".

До цього комітету ввійшли отсі члени-Союзовці: Василь Чмир, предс.; М. Коваль, заступник предс.; Вол. Візничак, секр. фін.; Тарас, секр. рек.; Бартіш, касієр; Ступецький, заст. кас.; Пошивак, Михалюк і Вас. Братусь, члени контрольної комісії; Поливка, Запотічний і Шевчук, радні.

Комітет за короткий час влаштував два балі на дохід будови дому: один 28. жовтня, а другий 4. листопада, які увінчалися надзвичайним успіхом. Заінтересування будовою Союзового Дому між членами У. Н. Союза і між нечленами, як також місцевою молоддю, є дуже велике.

Про будову Союзового Дому говорить ціла наша громада, як теж на цю тему комітет зааранжував анонси, які час від часу передають на українській радіовій годині, яку веде підписаний.

Відділи перевели ухвали, що кожний член дасть на фонд будови **двацять пять долярів**, які може сплачувати ратами, на що членство охотно згодилося.

Багато членів вже вплатили свої рати, деякі заплатили цілу суму, а інші ждуть, щоб якнайскорше вернутись до праці, щоби могли до фонду долучити і свої вплати.

Справа будови Дому У. Н. Союза стоїть на добрій і реальній дорозі. Комітет вибрано незвичайно активний, який старається, щоб на весну став у Дітройті гарний, просторий і модерний Дім У. Н. Союза для приміщення відділів й інших українських товариств, для організації молоді, народньої школи, плекання просвіти і народнього мистецтва.

М. Шустакевич.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ГЕЙСТІНГС он ГУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, повідомляє усіх своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 18. листопада, в Тов. Домі, в годині 2-гій пополудні. Проситься всіх членів прибути на цей мітінг і вирівнати свої вкладки. Тих членів, котрі ще не змінили своїх грамот, проситься принести старі грамоти на мітінг і змінити заки ще час. — Ст. Коник, гол.; Іван Палиця, кас.; Андрій Вовк, секр.

До славного сатирика Бернарда Шова прийшла раз одна пані та розповідала йому втішно, що в ній залюбився якийсь юнак.

— Це була любов на перший погляд! — сказала вона.

— Вірю вам, — сказав Шов. — Колиб він іще раз був поглянув, був би надумався.

П О Д Я К А.

Я, нижче підписана, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за скоре виплачення мені посмертного по моїм мужу Григорію Захарюкови. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам і членам бр. св. Димитрія, 28 від. У. Н. С., за їх труд і за участь у похороні.

Марія Захарюк, вдова, Іван, Олена, Юрій, діти.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Листопадове Свято получене зі святом героїв, відбулося в нас 11. листопада ц. р. Зарядила його укр. прав. громада при співучасти національних товариств, а саме: 182 і 97 від. У. Н. С., 135 від. У. Н. П.; 18 від. ОДВУ, бр. св. Николая, Гор. Клюбу, Сестрицтва, Братства, Хору і Скавтів.

Свято розпочалося торжественною панахидою за поляглих героїв-жовнірів українських, де в церкві стали угруповані вище згадані товариства з відзнаками і хоругвами. При могилі стали умундуровані скавти та бувші стрільці. Народу було як на Великдень. Співав панахиду хор ім. Лисенка. По патріотичній проповіди і молитві, по стрілецькому звичаю згадані стрільці зложили присягу, яку провів священик.

Того дня вечором у галі при згаданій громаді відбувся концерт. Галя була переповнена. Відкрито свято живим образом: Україна при участи стрільців. Хор відспівав „Боже великий" і „Вкраїно, кат сконав". Свято відкрив коротким словом голова громади, п. І. Роздзябик. Потім хор відспівав стрілецькі пісні, в обробленню Гайворонського, з солями М. Шевця і Мар. Бунги. Коротку патріотичну промову виголосив член гол. Управи ОДВУ з Ню Йорку, п. Андрій Цигол, на тему нашої підпільної боротьби проти ворогів.

Говорила також урядниця Червоного Хреста від ОДВУ з Ню Йорку, пані Софія Жуковська. Вона головно апелювала до жіноцтва, щоб помагало боротьбі нашого народу.

Гарною і милою точкою програми був хор молодечого сестрицтва, що відспівав кілька стрілецьких пісень. Були і точки музичні, як: дует мандоліновий зі співом панночок Ірини Данись та Стефанії Молодович і дует скрипковий і пяна також зі співом сестер: Олі й Ірисі Мусійчук.

Сопранове сольо „Ой у полі сніги білі на Поділі" Гайворонського відспівала панна Роздільська. Деклямували: И. Данись й Ірина Данись (вірші М. Степанчука), а І. Стецкович вірш Пачовського „Заклик". Одною з гарних і гарних точок була „Бандура" Давидовського, хору ім. Лисенка. Видно було велику працю і старання з боку хору і диригента, бо „бандура" вийшла не зле. Соля співали Б. Прокович і Н. Роздільська. Найкращою точкою програми був шкільний хор. Звиш 80 діточок виступили в народніх строях і відспівали кілька стрілецьких пісень, переплітаних короткими гарними деклямаціями. Оті діти — це гордість і потіха наша. Хор були під управою о. С. Мусійчука, якому належиться признання за його підготовку програми. Він сам відспівав також вязанку стрілецьких пісень. Фортепяновий супровід був у руках його дочки, панни Ірисі.

Святочну промову виголосив редактор „Свободи", п. Омелян Ревюк.

Чистий дохід з цього свята піде на піддержку боротьби з ворогами України.

Присутній.

УВАГА! — ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ О. Д. В. У. В JERSEY CITY, N. J.

:———: відограє представлення :———:

„ВОЄННА ЗАВЕРУХА"

трагікомедія на 4 дії, В. Мартиневича

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1934 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

181-183 FLEET STREET — JERSEY CITY, N. J.

(near Summit Avenue)

Початок точно в годині 7-мій ввечір.

Вступ 35 центів. (Для дітей 10 центів).

Комедія ця буде грана перший раз в Джерзи Сіти. Зміст її це один з кращих творів і переживань з часів світової війни на Західній Україні. Хто хоче перевести весело вечір і допомогти нашій визвольній справі, прохаємо прийти. 269

ПОЗІР! НОРТГЕМПТОН, ПА., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ АМАТОРІВ ПРИ УКР. ПРАВОСЛ. ЦЕРКВІ

відограється комедію в 4-ох діях, М. Когута

ДАНИЛО ЧАРІВНИК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1934 РОКУ

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВ. ЦЕРКВИ НА НЮПОРТ ЕВЕНЮ.

Початок в годині 7:30 ввечір.

Вступ для старших 35 центів, а для дітей нище 16 літ 10 цнт.

Тому, що представлення дуже веселе і смішне і аматори всі дібрані до нього, просимо усіх Українців як з Нортгемптон, Алентавн, Істон, Палмертон, Ормрод, Бет і околиці прийти і подивитись. **Комітет.** 269

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Й.! ПОЗІР!

НА ДОХІД ЦЕРКВИ СВ. ЙОСАФАТА ПАРОХІЯНКИ

:———: влаштовують :———:

КАРД-ПАРТІ З ТАНКАМИ

В СУБОТУ, ДНЯ 17-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1934 Р.

В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 303 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Початок в годині 6-30 ввечір. —— Вступ 15 центів.

Прийдіть, а забавитеся гідно в щирім і веселім товаристві.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ВЕСЕЛИЙ БАЛЬ

:———::———: улаштовує :———::———:

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

В СУБОТУ, ДНЯ 17-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1934 Р.

В ГАЛІ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ,

150 COURT STREET, cor. Lincoln Street, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7-мій ввечір. Вступ 30 центів.

Вп. Громадяни! Українська православна громада запрошує всіх Вас на цей БАЛЬ. Музика, перекуска і напій будуть першорядні. Прибудьте, мило-весело забавитесь, відпочинете й безжурно проведіть час! — **Комітет.** 269

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ТОВ. УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАНОК

:———: відбудеться :———:

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,

849 N. FRANKLIN STREET. PHILADELPHIA, PA.

Початок точно в годині 7-мій ввечір.

Шановні Громадяни! Не забувайте, що це останній баль перед постом, тому приходіть старші і молодші, щоби потанцювати і весело забавитися. Тов. Горожанок доложить старань і праці, щоби гості були вдоволені. Будуть добрі перекуски і напитки, як також першорядна музика. — **Уряд.**

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

БРАТСТВО НЕП. ЗАЧ. ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ В ЕЛІЗАБЕТ

:———::———: влаштовує :———::———:

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 18-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1934 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ.

214-216 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.

Початок в годині 5:30 пополудни. — Вступ лише 15 цнв.

Музика першорядна Українців братів ВАНАТІВ з Garwood, N. J. 269

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

WATERVLIET CLUB HOLDS ELECTIONS

The readers of the "Ukrainian Weekly" are probably wondering what has become of the Ukrainian Sport and Social Club of Watervliet of N. Y. Well, we are getting along fine and hope to continue so.

The club had a meeting November 7th, at the Ukrainian Club of Twenty-fifth street and Fifth Ave., for the annual election of officers. The following were elected. Pres.— Andrew Chura, Vice Pres.— Gloria Sheremeta, Vice Pres.— Joseph Rentz, Sec.— Pauline Rentz, Pub. Mgr.—Julia Urban, Treas.— Alex Sheremeta.

JULIA URBAN.

HAMTRAMCK YOUTH PRESENTS PLAY

"Troch Do Veboru," a Ukrainian play, was presented on October 28, in Hamtramck, Mich., by a group of young people from the local Y. U. N.

The play, which is a' comedy, was diverting and humorous enough to have the audience either smiling or bursting with laughter. Of the eight characters that were in the play, no one could be chosen as the star.

A brief synopsis of the plot and the names of the characters is in order. The father, who is a wealthy man, selects a suitor for his daughter. His wife meets the brother of the suitor, believing him to be the one chosen by her husband. Meantime, the daughter loves the third brother, thinking him to be the one her parents have selected. Each does not realize that the other has a different one in mind. The climax occurs on the day of the announcing of the engagement, when everything is unraveled and the daughter becomes engaged to the one she loves.

The role of the father, Andrey Stonaha, was played by Walter Danylizyn; his wife, Ksenia, was portrayed by Anne Zablocky; and their daughter, Nusha, acted by Patsy Senko. The three brothers Bretch, Wesyl, and Ivan were acted by William Cholewka, Paul Wojtyshyn and Emil Zablocky respectively. The maid's part was played by Nellie Patra, while that of the butler, by Myron Cholewka.

May I add that this same group presented the Ukrainian version of the American photoplay "Charlie's Aunt." It was presented so well that people actually discussed it weeks after its performance.

Both comedies were directed by our efficient director, Mr. John Krevey.

JOHN FEDISHIN,
Hamtramck, Mich.

THE SPORT WHIRL

COLUMBIA PARK

North Bergen, N. J.

Emil Dusek meets Sandor Szabo in the main wrestling match at Columbia Park in North Bergen, N. J. this Friday night.

Szabo held Joe Savoldi to a draw last Friday night and Monday in Wilmington, Del., Emil Dusek and Savoldi split falls in their match there.

Dusek started his new eastern invasion in an auspicious style in his bout with Savoldi and followed this,flattening Henry Graber in a bruising battle in Newark.

A match with Ed Don George is in the offing for the winner of the Szabo-Dusek bout and to avoid the possibility of a draw verdict, the match has been lengthened to a ninety minute limit, best two out of three fall tilt.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS MARK FREEDOM'S DATE

Anniversary Program Attended by 450 Persons

An audience of 450 persons attended ceremonies in the Ukrainian National Home, 214 Fulton street, yesterday, to celebrate the sixteenth anniversary of Ukrainian independence. In the morning special services were held in St. Vladimir's Church, when Rev. Joseph Chaplinsky, pastor, memorialized the World War Ukrainian dead in an Armistice Day Program

Speakers at the afternoon meeting were Dr. Luke Myshuha, of Jersey City, editor of the Ukrainian Daily Svoboda, and Andrew Swystun, of Philadelphia, a member of the Ukrainian National organization. The choirs of St. Vladimir's Church under the direction of Michael Yadlowsky, and the Ukrainian Social Club, directed by Walter Bukata, gave a program of National songs. The girls of the choirs were dressed in National costume. The hall was decorated in blue and yellow, the Ukrainian colors.

A playlet, "Memories," written by Walter Bukata, was presented by the children of the Ukrainian School, under the direction of Michael Yadlowsky. Michael Galinowich was chairman of the committee of arrangements. Other members were Mrs. Mary Polewchak, Peter Ostapchuk, Constaneine Pilat, John Klok and Jacob Leschak.

The ceremonies commemorated the beginning of nine months of Ukrainian independence in 1918. The territory and population have since been absorbed by Poland, Czechoslovakia, Rumania and Russia. The commemoration was sponsored by the Ukrainian Central Committee.

A concert, followed by a dance, will be given in the Ukrainian National Home next Sunday, beginning at 4 P. M., by Providence, Ukrainian Catholic organization.

(Elizabeth Daily Journal,
Nov. 12, 1934).

JAM HALL, HONOR UKRAINIA'S HEROES

Countrymen Here Note 16th Anniversary of Nation's Short Independence.

Surrounded by an armed, uniformed guard and flag bearers with American and Ukrainian flags, the replica of a grave of the unknown soldier faced the audience which yesterday packed Ukrainian National Home, 2253 W. 14th Street, to mark the sixteenth anniversary of Ukrainia's short-lived independence. An equally large crowd was turned away.

Tribute to the heroes who died for their country's liberty was paid in song and speech. The program was under the auspices of the United Ukrainian Organizations, under the presidency of Omer E. Malisky. A parade was called off because of the weather.

Ukrainia's independence, lost in the seventeenth century, was not restored until 1918 and then was maintained for only nine months, Malisky said. Ukrainia then was partitioned among Poland, Russia, Czechoslovakia, and Rumania.

Gay Costumes Conspicuous.

"Ours is a nation of 40,000,000 people with a rich, colorful culture and history," said John Beck, who urged his compatriots to be true to the Ukrainian fighting spirit and to aid in recapturing their fatherland's liberty.

"When the world learns more of our history and understands our ideals we hope to gain sufficient moral backing to demand the liberty we are entitled to," he concluded.

Conspicuous in the crowd were the gay native costumes, elaborately embroidered; the khaki uniforms of the Sitch, Ukrainian veterans' organization, and the uniforms of the O. U. Y., blue for the sky and gold for the wheat of the homeland, worn by boys and girls who have organized for the rebirth of the Ukraine.

Brief talks were made by Rev. Michael Zaparyniuk, pastor of St. Vladimir's Ukrainian Orthodox Church; John Kohut and other leaders.

Musical was presented by the Ukrainian National Choir, directed by Leo Sorochensky; the choir of SS. Peter and Paul Ukrainian Greek Catholic Church, directed by Anthony Kohut; the Ukrainian Junior Band, conducted by Charles Lesko, and Miss Anna Klinkowsky, soprano, of New Haven, Conn.

(Cleveland Plain Dealer,
Nov. 12, 1934).

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА"

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Ремінгтон Тайпрайтер компанія повідомила нас, що на українських і на всіх чужинецьких машинках підносить ціну 5 долярів.

З радіо стації повідомили, що коли хочемо мати українську програму, то можемо говорити по українськи не більше як 250 слів, а решту все мусить бути по англійськи.

Тепер підвищують ціну на „чуже", потому обмежуть щодо скількости, як на кінци скажуть „Табу" на все. Тут їх сила й право. Лиш на своїй землі може бути надія на будучність.

Вістник, книжка десята вже є, ціна 50 цнт. Стаття редактора Дм. Донцова: „Точка над І" викликала дискусію між Українцями в Ню Йорку. Також там є інші гарні і важні статті, як звичайно у Вістнику. Рівнож є вже в продажі третя книжка з Книгозбірні Вістника „Йозеф Геррес" д-ра Михайла Антоновича з передмовою Дм. Донцова; ціна 35 цнт. Перша книжка з книгозбірні Вістника була „Мусоліні" Островерхи, видко, що добре написана книжка, бо навіть Мусолінові газети звернули увагу на неї. Рецензії появились в шістьох італійських часописах.

Друга книжка також з італійського життя, Миколи Макавель: „Володар". Всі книжки книгозбірні Вістника мають на ціли показати, як будується державу.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ОДНОСЕЛЬЧАН З СЕЛА БІЛОГОЛОВИ, ПОВІТ ЗБОРІВ

:———::———: улаштовується :———::———:

Великий Баль

В СУБОТУ, ДНЯ 17-ГО ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1934 Р.

VOLK'S LYCEUM HALL,

218-220 E. 2nd STREET, (bet. Ave. A and Ave. C), NEW YORK CITY

Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 40 центів.

Музика добірна.

Комітет односельчан запрошує в перший мірі всіх громадян з Білоголов, Залісців, Олійова й інших ближчих сіл, як зарівно і всіх громадян міста Ню Йорку і околиці. Ввесь дохід призначений на будову Українського Народнього Дому в селі Білоголови. 269

За чесну обслугу і порядок ручить — **Комітет.**

— Дехто каже, що життя і смерть це всеодно.

— А чомуж не вмираєш?

— Навіщож, коли це і так всеодно!?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(118)

Глибоко зажурений подією, яка малощо не скінчилася смертю котрогось із його гостей, князь Агмед говорив про ще поважніші речі, що насувалися на них. Кинений штилет це був тільки сигнал до повстання в маєтку його батька проти Англії.

Процесія Зуба Будди розійшлася в страшенному неладі, як люди стали оваційно кричати на честь войовничих Гурхасів, що спішили пристати до повставших фанатиків на границі Індії. „Там", говорив Агмед, „є ваші земляки!"

„Англійці збирають значні сили". Князь додав, що ввесь його маєток не був тепер безпечний для англійських гостей. Він запевняв Роджера про свою вірність та взивав своїх гостей лишитися якийсь час у його палаті.

Але Роджер Сесил, боячися зради інших Індійців, не думав, лишаючися тут, виставляти на небезпеку життя своєї матери і Патриції. І він теж з часом почав недовіряти батькови Агмеда, хитрому магараджі. По обіді він зійшовся з Патрицією та предложив їй свій плян.